

nummer	265248-M-Second opinion mer-beoordeling	
datum	28 oktober 2013	
aan	Gemeente Drimmelen	
van	Bastian van Dijk	Advies en Ingenieursbureau Oranjewoud
kopie	dhr. C. Konings	De Koninggroep
	dhr. M. Wolf	Rassers Advocaten
	mevr. A. Posset	DHONDT Stedenbouw en Architectuur
project	Second opinion vormvrije m.e.r.-beoordeling Marinaweg ongenummerd Drimmelen	
projectnummer	265248	
betreft	Second opinion vormvrije m.e.r.-beoordeling Marinaweg ongenummerd Drimmelen (definitief)	

Inleiding

De Koninggroep is voornemens haar bedrijfsactiviteiten gedeeltelijk te verplaatsen van de locatie Technologieweg 3 in Oosterhout naar een locatie aan de Marinaweg (ongenummerd) nabij de haven van Drimmelen. De te verplaatsen bedrijfsactiviteiten betreffen in hoofdzaak het schuren en schilderen van houten en ijzeren delen van luxe plezierjachten. De beoogde locatie aan de Marinaweg is momenteel nog in gebruik als camping en heeft de bestemming recreatie. De beoogde bedrijfsactiviteiten passen niet in deze bestemming. Daarom is door DHONDT Stedenbouw en Architectuur een ontwerp-bestemmingsplan opgesteld (d.d. 22 februari 2013). Dit ontwerp-bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en ligt momenteel voor aan de gemeenteraad van Drimmelen voor vaststelling. Onderdeel van het bestemmingsplan is een toelichting, o.a. gebaseerd op een aantal milieuonderzoeken. Eén van de onderzoeken is een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling door Agel Adviseurs d.d. 12 september 2012. Er zijn vanuit de politiek en vanuit belanghebbenden vragen gesteld over deze m.e.r.-beoordeling. De opdrachtgever heeft daarom Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud gevraagd in een second opinion de vormvrije m.e.r.-beoordeling te toetsen. Deze notitie is de gevraagde second opinion.

De second opinion toets de volgende twee aspecten:

- Is de juiste m.e.r.-procedure gevolgd, en zo ja;
- Is de vormvrije m.e.r.-beoordeling correct uitgevoerd: volledig, navolgbaar en met correcte conclusies die volgen uit de analyse.
-

Uitgangspunt voor deze second opinion is de liggende informatie: de vormvrije m.e.r.-beoordeling van Agel Adviseurs d.d. 12 september 2012, het ontwerp bestemmingsplan van DHONDT Stedenbouw en Architectuur d.d. 22 februari 2013 en de bij het ontwerpbestemmingsplan gevoegde achtergrondrapporten:

- Omgevingsonderzoek milieuzonering De Koninggroep Marinaweg te Drimmelen (incl. akoestisch onderzoek), Agel Adviseurs, 10 september 2012;
- Notitie "Beoordeling externe veiligheid schildersbedrijf in Drimmelen", Adviesgroep AVIV BV, 4 juli 2012;
- Flora en faunaonderzoek Ontwikkeling terrein voormalige camping Drimmelen, BTL Advies, 10 juli 2012;
- Beschouwing luchtkwaliteitsonderzoek, Wematech Milieu Adviseurs, 4 september 2012;
- Toets stikstofdepositie, Agel Adviseurs, 12 september 2012;
- Waterparagraaf Marinaweg te Drimmelen, Agel Adviseurs, 11 juli 2012.

Er is ten behoeve van deze second opinion geen aanvullend/nieuw onderzoek verricht. Ook zijn de bovenstaande onderzoeken niet op detail getoetst op juistheid van uitgangspunten, aannames, invoergegevens e.d. Het betreft een second opinion op de vormvrije m.e.r.-beoordeling, niet een second opinion op het bestemmingsplan en de onderzoeken. Er is gekeken of de onderzoeken voldoende en juiste informatie bevatten om te kunnen beoordelen of sprake is van "belangrijke nadelige milieueffecten".

Deze notitie is als volgt opgebouwd. Na deze inleiding is eerst bekeken op de juiste m.e.r.-procedure is gevolgd. Zo ja, is beschouwd of de vormvrije m.e.r.-beoordeling in opzet voldoet aan de daarvoor geldende eisen. Daarna wordt ingegaan op de analyses en conclusies ten aanzien van belangrijk nadelige effecten. Tot slot wordt een algeheel samenvattend oordeel gegeven over de vormvrije m.e.r.-beoordeling en worden eventuele aandachtspunten benoemd.

Voornemen versus m.e.r.-verplichtingen

Inleiding

Voorgenomen activiteiten kunnen via twee sporen leiden tot m.e.r.-verplichtingen:

- 1) Via de Wet Milieubeheer en het Besluit m.e.r.: Als een voorgenomen activiteit opgenomen is in één van de categorieën van (de bijlagen C of D van) het Besluit m.e.r. moet in het kader van de plan- en/of besluitvormingsprocedure “iets gedaan worden” met m.e.r. Wat er “gedaan moet worden” hangt o.a. af van de activiteit, de omvang en het plan of besluit waarin de voorgenomen activiteit geregeld wordt.
- 2) Via de Natuurbeschermingswet en de Wet Milieubeheer. Indien niet (op voorhand) kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significant negatieve effecten heeft op Natura2000-gebied, dient een zogenaamde passende beoordeling te worden uitgevoerd. Dit leidt automatisch ook tot de verplichting een m.e.r.-procedure te doorlopen, waarvan de passende beoordeling (of de conclusies ervan) onderdeel uitmaakt.

Analyse

De vormvrije m.e.r.-beoordeling van Agel Adviseurs gaat uitgebreid en voldoende in op de m.e.r.-verplichting vanuit het eerste spoor (Wet Milieubeheer, Besluit m.e.r.). Terecht wordt onder de kop “Achtergrond” (pagina 1 en 2) geconstateerd dat de voorgenomen activiteit valt onder categorie 32.6 van het Besluit m.e.r., het oppervlak met 32.000 m² (ruim) onder de drempelwaarde voor m.e.r.-beoordeling van 50.000 m² valt en dat daarmee een vormvrije m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is. Ervaring leert dat het wel van belang is te toetsen of het oppervlak van de voorgenomen activiteit overeenkomt met de maximale oppervlakte zoals het bestemmingsplan mogelijk maakt. In het geval van de Marinaweg is dit zo: het bestemmingsplanoppervlak bedraagt 32.000 m².

In de (inleiding van de) vormvrije m.e.r.-beoordeling wordt niet expliciet ingegaan op het tweede spoor dat kan leiden tot m.e.r.-verplichtingen (Natuurbeschermingswet, Wet Milieubeheer). Dit is echter geen onoverkomelijke omissie: in het vervolg van de vormvrije m.e.r.-beoordeling en in de achtergrondonderzoeken wordt onderzocht of sprake is van (significant negatieve) effecten op Natura2000-gebied. Daarmee wordt impliciet invulling gegeven aan de analyse of het tweede spoor leidt tot m.e.r.-verplichtingen. Gemotiveerd wordt dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op Natura2000-gebied. Verderop in deze notitie wordt onderzocht of dit een juiste conclusie is.

Als de conclusie van de vormvrije m.e.r.-beoordeling, dat er geen belangrijke nadelige milieueffecten te verwachten zijn, juist is (zie verder in deze notitie), is daarmee voldoende invulling gegeven aan de m.e.r.-verplichtingen. Dit geldt zowel voor het bestemmingsplan als daarop volgende vergunningstrajecten.

Conclusie

De vormvrije m.e.r.-beoordeling van Agel Adviseurs geeft een juiste interpretatie van de m.e.r.-verplichtingen voor het bestemmingsplan Marinaweg ongenummerd vanuit het spoor van de Wet Milieubeheer en het Besluit m.e.r.: namelijk dat een vormvrije m.e.r.-beoordeling doorlopen moet worden.

De vormvrije m.e.r.-beoordeling gaat niet in op de eventuele m.e.r.-verplichtingen vanuit het spoor van de Natuurbeschermingswet en Wet Milieubeheer. Maar dit is niet onoverkomelijk: er wordt later in de notitie wel ingegaan op de effecten op Natura2000.

Opzet vormvrije m.e.r.-beoordeling

Inleiding

Een vormvrije m.e.r.-beoordeling dient tenminste te toetsen aan de criteria zoals genoemd in bijlage III van de Europese Richtlijn milieubeoordeling. Hierbij is het gebruikelijk de driedeling aan te houden zoals in de Europese Richtlijn: Kenmerken van de activiteit, Kenmerken van de locatie, Kenmerken van het potentiële effect.

De wijze waarop dit gebeurt en het proces eromheen is vormvrij.

Gangbaar in het werkveld is te toetsen aan de milieucriteria die ook gevraagd worden in het kader van de (volledige) m.e.r.-procedure en bestemmingsplanprocedure: Landschap, Cultuurhistorie, Archeologie, Bodem, Water, Natuur, Verkeer, Geluid, Luchtkwaliteit, Geur, Licht, Externe Veiligheid. Hierbij is het wel toegestaan (en gebruikelijk) te focussen op die aspecten die (mogelijk) een wezenlijk effect hebben en/of die van belang geacht worden voor de besluitvorming (dit wordt ook wel “scopen” genoemd).

Analyse

De vormvrije m.e.r.-beoordeling van Agel Adviseurs hanteert de indeling en opzet uit bijlage III van de Europese Richtlijn. Dit is een juiste opzet. In de motivatie bij de diverse criteria wordt meer gebruik gemaakt van de indeling in milieucriteria zoals gangbaar in het m.e.r.-werkveld. Deze aspecten worden ook expliciet genoemd onder het kopje Kenmerken van het potentiële effect (pagina 5 onderaan). Hiermee zijn de meeste en belangrijkste aspecten beschreven: Natuur (Natura2000, EHS, Flora en fauna), Geluid, Luchtkwaliteit (inclusief stikstof), Geur, Externe veiligheid, Bodem, Water. Een aantal milieuaspecten, gangbaar in het m.e.r. werkveld, wordt in de vormvrije m.e.r.-beoordeling niet expliciet genoemd: Landschap, Cultuurhistorie, Archeologie, Verkeer en Licht. Cultuurhistorie en Archeologie zijn wel expliciet benoemd in de toelichting van het bestemmingsplan. Landschap wordt niet expliciet als milieuaspect benoemd, maar wordt wel beschouwd in de toelichting van het bestemming in Hoofdstuk 5 Planbeschrijving (pagina 34 e.v.). Verkeer wordt niet expliciet als milieuaspect benoemd, maar is wel als input voor het geluid- en luchtkwaliteitsonderzoek beschouwd. Daarmee zijn alle relevante aspecten beschouwd.

De beschouwing van effecten (de basis van de vormvrije m.e.r.-beoordeling) loopt door de driedeling (kenmerken van de activiteit, kenmerken van de locatie en kenmerken van het potentiële effect) heen. Dit volgt uit de indeling van criteria uit de Europese Richtlijn. De vormvrije m.e.r.-beoordeling zelf is summier in de motivatie van effecten en conclusies. Effecten en conclusies zijn wel uitgebreid(er) beschreven in de diverse deelonderzoeken en de toelichting van het bestemmingsplan. De eindconclusie op pagina 6 van de vormvrije m.e.r.-beoordeling is duidelijk en scherp.

Conclusie

De opzet van de vormvrije m.e.r.-beoordeling is goed. De opzet vanuit de Europese richtlijn wordt gevolgd. De meeste en belangrijkste milieuaspecten worden in deze structuur beschreven. Een aantal aspecten wordt niet expliciet genoemd in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, maar wel in de toelichting en/of deelonderzoeken.

Onderzoeken

Inleiding

Onderstaand worden de analyses en conclusies voor de diverse milieuaspecten getoetst

- Is het milieuthema onderzocht ?
- Is het onderzoek voldoende diepgaand ?
- Is de analyse juist en navolgbaar ?
- Zijn de conclusies juist en navolgbaar uit de analyse ?

Analyse

Maximale effecten onderzocht

Belangrijk aspect vooraf is de toets of de juiste omvang van effecten onderzocht is. In de praktijk komt het voor dat het bestemmingsplan planologisch meer ruimte biedt aan een ontwikkeling dan de initiatiefnemer voornemens is. Het is in dat geval m.e.r.-technisch van belang dat het maximale effect van de planologische maximaal mogelijke ontwikkeling beschouwd wordt.

In het geval van de voorgenomen activiteit aan de Marinaweg ongenummerd is een maatwerk-bestemmingsplan opgesteld (mondelinge mededeling DHONDT Stedenbouw en Architectuur): de voorgenomen ontwikkeling is 1 op 1 vertaald in het bestemmingsplan, in plangebiedoppervlak, bouwvlak (in 3 hallen) en milieucategorie (3.2). Dit is

daarmee tevens de maximale ontwikkeling. Deze (maximale) ontwikkeling is uitgangspunt geweest voor de diverse milieuonderzoeken. Er kan daarmee gesteld worden dat het maximale effect onderzocht is en beschouwd is in de vormvrije m.e.r.-beoordeling.

Kenmerken van de activiteit: algemeen

De beschrijving van de voorgenomen activiteit in de vormvrije m.e.r.-beoordeling zelf is summier. De informatie is echter wel aanwezig: in de diverse deelonderzoeken. Er mist een beschrijving van en effecteninschatting van de aanlegfase. Het gemis hiervan is beperkt: de effecten in de aanlegfase zijn tijdelijk, naar verwachting gering en daarmee geen belangrijk nadelig milieueffect. Er wordt gesteld dat er geen sprake is van cumulatie. Dit wordt echter niet gemotiveerd.

Kenmerken van de locatie: algemeen

Belangrijk element in het bestemmingsplan is het verdwijnen van de huidige camping en het gebruik ervan. Dit wordt in een aantal milieuonderzoeken (zie hieronder) gebruikt om eventuele negatieve effecten van de voorgenomen activiteit te salderen. Om dit m.e.r.-technisch legitiem te laten zijn, moet de camping wegbestemd worden in het bestemmingsplan. Dit is gebeurd. De horecagelegenheid blijft wel bestaan en is meegenomen in de diverse milieuonderzoeken.

Kenmerken van het potentiële effect

Natuur: Natura2000

Het effect op Natura2000 wordt beschreven in het deelonderzoek Flora- en Faunaonderzoek d.d. 10 juli 2012. Dit is later aangevuld met een analyse van het effect op stikstofdepositie, het meest maatgevende effect van de voorgenomen activiteit op Natura2000 (Memo "Toets stikstofdepositie Marinaweg te Drimmelen", Agel Adviseurs, september 2012).

De motivatie van de conclusies dat er geen significante effecten zijn op Natura2000-gebied Biesbosch en dat er geen berekening van stikstofdepositie nodig is, is onvoldoende onderbouwd:

- Er ontbreekt een correcte beschrijving van het kader waarin de toetsing van stikstofdepositie wordt uitgevoerd.
- De Memo noemt twee bronnen van stikstofemissie. Er wordt niet aangegeven of dit de enige bronnen zijn, aangezien mogelijk ook extra scheepvaartbewegingen van en naar het terrein bronnen kunnen zijn voor extra stikstofemissie.
- De Memo verwijst naar het onderzoek luchtkwaliteit waarin de transportbewegingen op het terrein als NIBM zoals bedoeld in Besluit (luchtkwaliteit) worden beoordeeld. Hoewel het voor de hand ligt dat de toename inderdaad niet in betekenende mate zal zijn, moet deze beter onderbouwd worden. Toetsing vanuit het ene beoordelingskader (luchtkwaliteit) is niet zondermeer toepasbaar op het beoordelingskader vanuit de natuurwetgeving.
- De Memo geeft een analyse van de mogelijke effecten van verwarming in het bedrijf die onvolledig en deels onjuist is en niet overeenkomt met de toetsing die de wetgeving daarvoor vereist.
- Het uitgangspunt dat alle stikstof die vrijkomt bij verwarming allemaal terecht komt in het natuurgebied is niet realistisch en te worst case benaderd. De benadering is te billijken als vervolgens zou blijken dat zelfs bij deze aanname er sprake is van een verwaarloosbare depositie. Daarvan is echter geen sprake (zie volgende punt).
- De interpretatie van effecten (volgens worst case-benadering) is niet conform de gangbare toetsingsnormen: de stelling dat een depositie van < 1% van de achtergronddepositie een verwaarloosbaar effect zou hebben, is niet in overeenstemming met de ondergens die door de provincie Noord-Brabant wordt gehanteerd (0,051 mol N/ha/jaar). De genoemde 0,2 kg N/ha betreft omgerekend (1 kg N = 71,43 mol N) 14 mol N, welke niet als 'verwaarloosbaar' mag worden beschouwd.
- De Memo gaat uit van een gelijkmatige spreiding van de depositie over het natuurgebied. De werkelijk spreiding volgt echter een verloop waarbij dichtbij de depositiewaarden afnemen met de afstand tot de bron. Dat houdt in dat het goed mogelijk is dat op korte afstand tot het bedrijf hoge depositiewaarden gelden die mogelijk terecht komen in daar aanwezige habitattypen. Gezien dit verloop in depositie als functie van de afstand moet feitelijk ook inzicht worden gegeven in de ligging van -voor stikstof gevoelige- habitattypen.
- De Memo doet melding van saldering van stikstofbronnen met de bestaande situatie. Deze benadering is op zich goed en volledig in lijn met de actuele praktijk van dergelijke toetsingen. De Memo geeft echter onvoldoende inzicht in de wijze van saldering tussen bestaande en nieuwe situatie. Voor de bestaande situatie worden

verkeersbewegingen genoemd; voor de nieuwe situatie ontbreken deze gegevens zodat de vergelijking van beide bronnen niet kan worden gemaakt, of tenminste niet navolgbaar is in de toetsing. Bij het aardgasverbruik is deze vergelijking wel gemaakt en navolgbaar.

Conclusie is dat een nadere onderbouwing nodig is van het effect van stikstofdepositie op Natura2000-gebied Biesbosch. Hieraan is invulling gegeven in bijlage 1 van deze notitie.

Conclusie van de nadere onderbouwing is dat significant negatieve effecten op Natura2000-gebied (inderdaad) uitgesloten kunnen worden.

Natuur: EHS

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op EHS zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Flora en Faunaonderzoek) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op EHS.

Natuur: Flora en Fauna

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op flora en fauna zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Flora en Faunaonderzoek) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op flora en fauna (er van uitgaande dat voldaan wordt aan de voorwaarden vanuit de zorgplicht).

Geluid

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op geluid zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Omgevingsonderzoek Milieuzonering) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op geluid.

Luchtkwaliteit

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op luchtkwaliteit zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Luchtkwaliteitsonderzoek) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op luchtkwaliteit.

Externe veiligheid

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op externe veiligheid zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Beoordeling Externe Veiligheid) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op externe veiligheid.

Geurhinder

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op geur zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Omgevingsonderzoek Milieuzonering) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op geur.

Lichthinder

De effecten op licht worden niet expliciet beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, toelichting bestemmingsplan en deelonderzoeken. Echter, gezien de aard en omvang van de voorgenomen activiteit en de afstand tot de potentieel gehinderden is (eventuele) toename van licht niet een belangrijk nadelig milieueffect.

Verkeer

De effecten op verkeer worden niet expliciet beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en de toelichting bestemmingsplan. In de deelonderzoeken geluid en luchtkwaliteit is de verwachte verkeersproductie van de voorgenomen activiteit beschreven. De verkeersproductie is niet van dien aard dat sprake is van een belangrijk nadelig milieueffect. Bovendien verdwijnt de verkeersproductie van de camping. Per saldo zal daarmee mogelijk zelfs sprake zijn van een afname van verkeer van en naar de locatie.

Landschap

De effecten op landschap worden niet expliciet beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, toelichting bestemmingsplan en de deelonderzoeken. In hoofdstuk 5 Planbeschrijving van de toelichting van het bestemmingsplan wordt wel ingegaan op de inpassing van de voorgenomen activiteit op de locatie. Ten opzichte van het huidige gebruik (camping) is sprake van enige verdichting en mogelijk enig verlies van openheid en zichtlijnen. De voorgenomen activiteit wordt echter ruim opgezet en laat ruimte en zichtlijnen over. De voorgenomen activiteit gaat niet ten koste van beschermde landschappelijke waarden. Daarmee is het effect op landschap als niet belangrijk nadelig te kwalificeren.

Cultuurhistorie

De effecten op cultuurhistorie worden niet expliciet beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, maar wel in de toelichting van het bestemmingsplan. Er is geen sprake van aantasting van cultuurhistorische waarden.

Archeologie

De effecten op archeologie worden niet expliciet beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, maar wel in de toelichting van het bestemmingsplan. Er is geen sprake van aantasting van archeologische waarden.

Bodem

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op bodem zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en toelichting van het bestemmingsplan worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op bodem.

Water

De analyses en conclusies ten aanzien van effecten op water zoals beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling en deelonderzoeken (Waterparagraaf) worden gedeeld => de voorgenomen activiteit leidt niet tot een belangrijk nadelig effect op water.

Overige aspecten bijlage III: bereik, grensoverschrijdend karakter, waarschijnlijkheid, duur, frequentie, omkeerbaarheid

De overige aspecten uit bijlage III van de Europese Richtlijn worden niet expliciet beschreven in de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Uit de diverse effectbeschrijvingen in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, toelichting van het bestemmingsplan en de deelonderzoeken kunnen wel de volgende conclusies afgeleid worden:

- Het bereik van het effect van de voorgenomen activiteit is beperkt: Voor een groot aantal aspecten reikt het effect niet verder dan het plangebied. Stikstof en geluid reiken verder, maar niet wezenlijk;
- De voorgenomen activiteit leidt niet tot grensoverschrijdende effecten;
- De waarschijnlijkheid van effecten (en daarmee de waarschijnlijkheid dat de effecten goed zijn ingeschat) is groot: er is een concrete inschatting gemaakt van de voorgenomen activiteit en de effecten die het teweeg brengt;
- De duur en frequentie van de effecten (vooral relevant voor geluid en luchtkwaliteit) zijn beschreven in de deelonderzoeken (Omgevingsonderzoek milieuzonering, Luchtkwaliteitsonderzoek);
- De voorgenomen activiteit is in principe omkeerbaar en daarmee ook een deel van de effecten. Dit geldt met name voor de effecten in de gebruiksfase. Verstoring van de ondergrond is niet omkeerbaar, maar heeft geen wezenlijke effecten.

Conclusie

In het totaal van vormvrije m.e.r.-beoordeling, toelichting bestemmingsplan en deelonderzoeken worden de meeste en meest relevant geachte aspecten goed onderzocht. De conclusie dat er geen sprake is van belangrijk nadelige milieueffecten wordt voor alle thema's gedeeld, behalve Natura2000. Hiervoor is een nadere onderbouwing opgesteld (bijlage 1). Conclusie van de nadere onderbouwing is dat significant negatieve effecten op Natura2000-gebied (inderdaad) uitgesloten kunnen worden.

Samenvattend eindoordeel

- 1) De vormvrije m.e.r.-beoordeling van Agel Adviseurs geeft een juiste interpretatie van de m.e.r.-verplichtingen voor het bestemmingsplan Marinaweg ongenummerd vanuit het spoor van de Wet Milieubeheer en het Besluit m.e.r.: namelijk dat een vormvrije m.e.r.-beoordeling doorlopen moet worden.
De vormvrije m.e.r.-beoordeling gaat niet in op de eventuele m.e.r.-verplichtingen vanuit het spoor van de Natuurbeschermingswet en Wet Milieubeheer. Maar dit is niet onoverkomelijk: er wordt later in de notitie wel ingegaan op de effecten op Natura2000.
- 2) De opzet van de vormvrije m.e.r.-beoordeling is goed. De opzet vanuit de Europese richtlijn wordt gevolgd. De meeste en belangrijkste milieuaspecten worden in deze structuur beschreven. Een aantal aspecten wordt niet expliciet genoemd in de vormvrije m.e.r.-beoordeling, maar wel in de toelichting en/of deelonderzoeken. Daarmee zijn alle relevante aspecten beschouwd
- 3) In het totaal van vormvrije m.e.r.-beoordeling, toelichting bestemmingsplan en deelonderzoeken worden de meeste en meest relevant geachte aspecten goed onderzocht.
De conclusie dat er geen sprake is van belangrijk nadelige milieueffecten wordt voor alle thema's gedeeld, behalve Natura2000. Hiervoor is een nadere onderbouwing opgesteld (bijlage 1). Conclusie van de nadere onderbouwing is dat significant negatieve effecten op Natura2000-gebied (inderdaad) uitgesloten kunnen worden.
- 4) Eindconclusie is dat in het totaal van vormvrije m.e.r.-beoordeling, toelichting bestemmingsplan, deelonderzoeken en nadere onderbouwing Natura2000 adequaat is aangetoond dat de voorgenomen activiteit aan de Marinaweg ongenummerd te Drimmelen geen belangrijke nadelige milieueffecten tot gevolg heeft en dat er geen (formele) m.e.r.-beoordeling dan wel m.e.r.-procedure doorlopen hoeft te worden in het kader van het bestemmingsplan en vergunningentraject.

nummer	265248-M-Second opinion mer-beoordeling	
datum	28 oktober 2013	
aan	Gemeente Drimmelen	
van	Bastian van Dijk	Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud
kopie	dhr. C. Konings	De Koninggroep
	dhr. M. Wolf	Rassers Advocaten
	mevr. A. Posset	DHONDT Stedenbouw en Architectuur
project	Second opinion vormvrije m.e.r.-beoordeling Marinaweg ongenummerd Drimmelen	
projectnummer	265248	
betreft	Bijlage 1 bij second opinion vormvrije m.e.r.-beoordeling Marinaweg ongenummerd Drimmelen Notitie toetsing stikstofdepositie en Natura 2000 (definitief)	

Aanleiding

De Koninggroep is voornemens haar bedrijfsactiviteiten gedeeltelijk te verplaatsen van de locatie Technologieweg 3 in Oosterhout naar een locatie aan de Marinaweg (ongenummerd) nabij de haven van Drimmelen. De te verplaatsen bedrijfsactiviteiten betreffen in hoofdzaak het schuren en schilderen van houten en ijzeren delen van luxe plezierjachten. De beoogde locatie aan de Marinaweg is momenteel nog in gebruik als camping en heeft de bestemming recreatie. De beoogde bedrijfsactiviteiten passen niet in deze bestemming. Daarom is door DHONDT Stedenbouw en Architectuur een ontwerp-bestemmingsplan opgesteld (d.d. 22 februari 2013). Dit ontwerp-bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en ligt momenteel voor aan de gemeenteraad van Drimmelen voor vaststelling. Onderdeel van het bestemmingsplan is een toelichting, o.a. gebaseerd op een aantal milieuonderzoeken. Eén van de onderzoeken is de toetsing van het planvoornemen op mogelijke effecten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied (Voortoets Natuurbeschermingswet), meer in het bijzonder de toetsing van het aspect stikstofdepositie op genoemd natuurgebied. Deze Voortoets maakte deel uit van een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling door Agel Adviseurs d.d. 12 september 2012.

Er zijn vanuit de politiek en vanuit belanghebbenden vragen gesteld over deze m.e.r.-beoordeling. De opdrachtgever heeft daarom Advies- en Ingenieursbureau Oranjewoud gevraagd in een second opinion de vormvrije m.e.r.-beoordeling te toetsen. Voor het onderdeel dat betrekking heeft op de toetsing van stikstofdepositie (Voortoets Natuurbeschermingswet) vormt de voorliggende Notitie (als bijlage bij de second opinion vormvrije m.e.r.-beoordeling) de bijgestelde versie, welke is gebaseerd op een door Oranjewoud uitgevoerde second opinion op de Toets stikstofdepositie als onderdeel van de vormvrije m.e.r.-beoordeling (Agel Adviseurs, 12 september 2012).

Toetsingskader stikstofdepositie - algemeen

In Nederland zijn alle Natura 2000-gebieden gebonden aan het beschermingskader volgens de Natuurbeschermingswet 1998. Dit houdt onder meer in dat plannen en projecten die mogelijk kunnen leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden gericht moeten worden getoetst op aard en omvang van deze potentiële effecten. Een van de toetsaspecten (sinds ca. 2009) betreft de toetsing van de eventuele toename van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied. Dit toetsaspect hangt samen met het gegeven dat in grote delen van Nederland er sprake is van een dusdanig hoge depositie van stikstof vanuit de achtergronddepositie, dat daardoor doelen in Natura 2000-gebieden niet kunnen worden gehaald. In veel van deze gebieden zijn immers biotopen (habitattypen) aanwezig die gevoelig zijn voor een teveel aan stikstof in het ecosysteem.

In de praktijk leidt dit gegeven ertoe dat initiatieven die enigszins in de buurt liggen van Natura 2000-gebieden (binnen ca. 10 km als richtlijn) en die leiden tot extra emissie van stikstof als gevolg van bijvoorbeeld productieprocessen, verbranding, transportmiddelen, aan een nadere beschouwing moeten worden onderworpen op de relevantie van dit onderwerp. Afhankelijk van de uitkomst van deze eerste beschouwing kan het toetsaspect óf in een vroeg stadium als 'niet relevant' terzijde worden geschoven, óf aan een nadere analyse worden onderworpen, inclusief depositieberekeningen en toetsing op specifieke habitattypen in het natuurgebied.

De voorliggende Notitie beschrijft de eerste beschouwing van de stikstofdepositie in relatie tot de onderhavige bedrijfsvestiging aan de Marinaweg in Drimmelen.

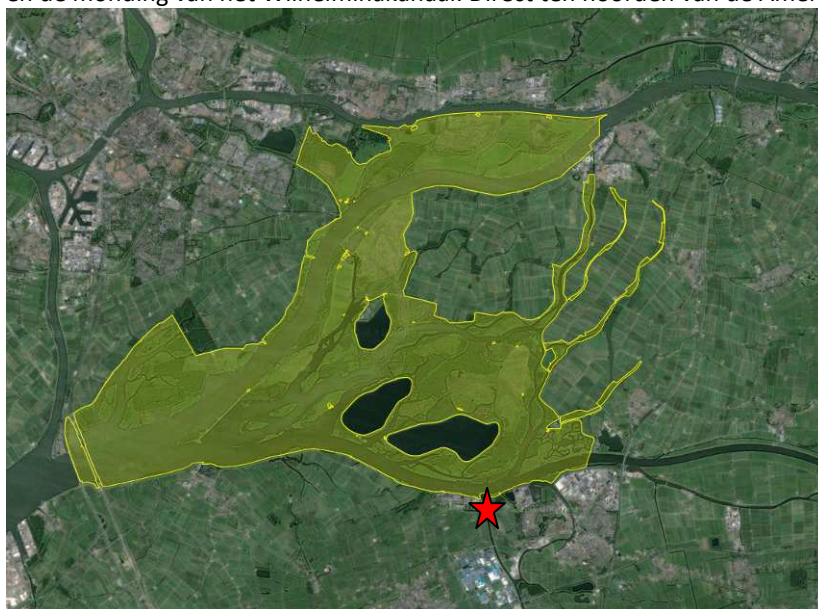
Toetsing Fa. De Koninggroep Marinaweg Drimmelen

Kenschets bedrijf

De Koninggroep kan worden gekenschetst als een bedrijf dat is gespecialiseerd in het schilderen van plezierjachten. Daartoe worden boten met behulp van verfspuitinstallaties voorzien van een laklaag. Incidenteel worden oppervlakten voorafgaand aan het spuiten gestraald.

In zowel de huidige vestiging op industrieterrein Weststad in Oosterhout als de voorgenomen nieuwvestiging aan de Marinaweg in Drimmelen, zijn loodsen aanwezig die het mogelijk maken dat alle werkzaamheden binnen afgesloten ruimten kunnen worden uitgevoerd.

De locatie voor de nieuwvestiging van het bedrijf betreft de Marinaweg in Drimmelen, direct bij de oksel van de Amer en de monding van het Wilhelminakanaal. Direct ten noorden van de Amer ligt Natura 2000-gebied De Biesbosch.

Figuur 1 Locatie planontwikkeling (rode ster) ten opzichte van Natura 2000-gebied De Biesbosch (geel gearceerd)

In het nieuw te vestigen bedrijf is sprake van de bouw van een drietal loodsen. Deze loodsen zijn verbonden met de lokale jachthaven in Drimmelen, van waaruit boten over een afstand van ca 200 meter worden getransporteerd naar het schildersbedrijf. Onderstaande figuren geven een impressie van het bedrijf.

Figuur 2 Inrichtingsplan (bron: ontwerpbestemmingsplan, DHONDT, 2013)

Figuur 3 Inrichtingsschets bovenaanzicht (bron: ontwerpbestemmingsplan, DHONDT, 2013)

Toetsaspecten

De bedrijfslocatie valt niet binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied. De toetsing van mogelijke effecten op het genoemde natuurgebied betreffen dus de toetsing van externe werking op het gebied. Gezien de aard en ligging van het bedrijf, en zoals tevens uit de eerder uitgevoerde onderzoeken in het voortraject is gebleken, is de toetsing van stikstofdepositie het enige te onderzoeken toetsaspect in verband met de potentieel vermestende en verzurende werking van stikstof in het Natura 2000-gebied. De relevantie van dit toetsaspect voor de Biesbosch hangt samen met de aanwezigheid van habitattypen in het gebied die als 'gevoelig voor stikstofdepositie' worden aangemerkt (Alterra rapport 2397¹).

Tabel 1 Gevoeligheid van habitattypen in de Biesbosch voor stikstofdepositie

¹ Van Dobben *et al*, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied De Biesbosch		
Habitattypen		Gevoeligheid voor stikstofdepositie (volgens Van Dobben <i>et al</i>, 2012)
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	minder/niet gevoelig
H3270	Slikkige rivieroever	minder/niet gevoelig
H6120	*Stroomdalgraslanden	zeer gevoelig
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	minder/niet gevoelig
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	minder/niet gevoelig
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	gevoelig
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	gevoelig
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	minder/niet gevoelig
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	gevoelig

Stikstofbronnen

Onder verwijzing naar het toetsingskader en de aanwezigheid van voor stikstofgevoelige habitattypen in de Biesbosch, dient de vraag te worden beantwoord in welke mate in het bedrijf sprake is van relevante stikstofbronnen. Onderstaand is een korte analyse gemaakt van de relevante bronnen op het bedrijf van De Koninggroep.

De gangbare toetsingspraktijk gaat uit van de volgende potentiële bronnen van stikstofemissie:

1. diervhouderij (veehouderijbedrijven, mestverwerking a.g.v. veehouderij);
2. productieprocessen (installaties 'met een schoorsteen');
3. grootschalig energieverbruik in bijvoorbeeld kassencomplexen via WKK of gasgestookte installaties;
4. ruimteverwarming;
5. transportbewegingen intern (binnen bedrijf) en extern (van/naar bedrijf).

Uit deze lijst van potentiële stikstofbronnen zijn alleen de bronnen zoals bedoeld onder 4 en 5 relevant. Van deze bronnen kan het volgende worden gesteld.

Ad 4. Ruimteverwarming

Voor de ruimteverwarming zijn de volgende zaken relevant:

1. de drie nieuw te bouwen loodsen worden met hoge isolatiewaarde gebouwd;
2. vanuit de gebruiksfunctie van de loodsen geldt de ondergrens van + 5°C
3. de loods maakt gebruik van levering van aardwarmte.

Door de leverancier / adviseur van het technisch ontwerp is aangegeven dat als gevolg van de bovengenoemde aspecten het energieverbruik voor verwarming naar verwachting laag zal zijn. Het verwachte jaarlijks energieverbruik wordt geschat op 15.000 m³ aardgas². Een dergelijke hoeveelheid staat gelijk aan het verbruik van ca 10 doorsnee huishoudens.

In een van de loodsen wordt tevens een kleine kantoorruimte ingericht met een iets hogere leeftemperatuur en dus een hogere verwarmingsintensiteit dan de loodsen. Het energieverbruik van deze kantoorruimte wordt gesteld op 1500 m³ aardgas.

De totale verwarmingsintensiteit van het gehele complex komt daarmee op ca 16.500 m³ aardgas, zijnde het equivalent van circa 11 doorsnee huishoudens.

Ad 5. Transportbewegingen

Het bedrijf heeft te maken met transportbewegingen voor personeel en materieel, zijnde boten van klanten.

² deze hoeveelheid wijkt af van de hoeveelheid die is gehanteerd in het luchtonderzoek, waar is uitgegaan van een worst case-benadering met 25.000 m³ per jaar.

De vervoersbewegingen voor personeel per etmaal zijn beperkt en bedragen minder dan 10 bewegingen voor personenauto's per dag. De betreffende bewegingen zijn gekoppeld de omliggende lokale en regionale wegen. De vervoersbewegingen voor transport van boten betreffen het transport met een trailer vanuit de jachthaven naar de loodsen over een afstand van ca 200 meter. De kortste verblijftijd van een boot voor behandeling / schilderwerk bedraagt één week. Gemiddeld zullen per week slechts enkele boten worden vervoerd tussen de haven naar de loodsen en vice versa. Gemiddeld zal per week maximaal ca 5 boten worden getransporteerd, dus gemiddeld 1 per etmaal.

Effecten op Natura 2000-gebieden

Effecten van verwarming

De aan te wenden energiebron aardgas betreft een schone brandstof met een zeer lage emissie van stikstofoxiden. In de gangbare toetspraktijk is alleen bij grote bouwprojecten (enkele 100-den tot 1.000 wooneenheden) het effect van stikstofdepositie mogelijk relevant, en wordt ook alleen in die gevallen een emissie- en depositieberekening uitgevoerd. De genoemde verwachte hoeveelheid te verbruiken aardgas in het geval van de bedrijfsvestiging van De Koninggroep betreft het een dusdanig laag verbruik dat de depositie in het Natura 2000-gebied verwaarloosbaar wordt geacht.

Effecten van transportbewegingen

De transportbewegingen die met de bedrijfsvoering in verband kunnen worden gebracht betreffen voor zowel het personenverkeer (personeel) als voor transport van boten van en naar de haven, lage aantallen. Bij dergelijke aantallen, in combinatie met de spreiding van het personenverkeer in diverse richtingen, is de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied als verwaarloosbaar aan te merken.

Nader beschouwing overige bronnen

Op de beoogde locatie van de bedrijfsvestiging bevindt zich momenteel een camping. De vestiging van het nieuwe bedrijf is gekoppeld aan de beëindiging van de huidige camping. Met deze beëindiging van de camping komen ook de transportbewegingen te vervallen die samenhangen met woonwerkverkeer van campingpersoneel en bezoekers. De omvang van deze campinggebonden vervoersbewegingen liggen qua orde van grootte boven de verkeersbewegingen rond het nieuw te vestigen bedrijf. Per saldo zou dus sprake zijn van een lichte vermindering van de emissie en daarmee een lichte verbetering voor het Natura 2000-gebied. Eenzelfde benadering geldt voor de verwarming van woon- en verblijfsruimten op de camping, welke eveneens komen te vervallen. Aangezien de intensiteiten van vervoer en verwarming laag zijn, is een berekening van saldering van beide activiteiten op het punt van emissie en depositie van stikstof een benaderingswijze die buitenproportioneel is voor de hoeveelheden die het betreft. Voor de volledigheid wordt er hier wel melding van gemaakt.

Conclusie

De beschouwing van de bijdrage van het nieuw te vestigen bedrijf De Koninggroep In Drimmelen aan de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied De Biesbosch, heeft opgeleverd dat de stikstofemissie uit de relevante bronnen dusdanig laag is dat significante negatieve effecten op het natuurgebied kunnen worden uitgesloten. Een nadere berekening van emissies en deposities in het natuurgebied wordt niet zinvol geacht.

Literatuur

Dobben H. van, Roland Bobbink, Dick Bal en Arjen van Hinsberg. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000
Alterra-rapport 2397; Alterra Wageningen UR, Wageningen, 2012